

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Warszawa, 12 lutego 2014 r.

DKOW.WOKO.0401.12.2014

**Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowna Pani Marszałek,

odpowiadając na interpelację Pani Krystyny Łybackiej oraz Pana Leszka Millera – posłów na Sejm RP (SPS-023-23902/14) – w sprawie rezygnacji przez niektóre samorzady gminne i powiatowe z realizacji podstawowych zadań ustawowych jednostek samorządu terytorialnego, uprzejmie informuję:

Zakładanie i prowadzenie publicznych przedszkoli, w tym z oddziałami integracyjnymi, przedszkoli specjalnych oraz innych form wychowania przedszkolnego, o których mowa w art. 14a ust. 1a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), szkół podstawowych oraz gimnazjów, w tym z oddziałami integracyjnymi, z wyjątkiem szkół podstawowych specjalnych i gimnazjów specjalnych, szkół artystycznych oraz szkół przy zakładach karnych, zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich, należy do zadań własnych gmin. Prowadzenie szkół podstawowych, z wyjątkiem szkół podstawowych specjalnych (w tym szkół przy zakładach karnych oraz zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich) i artystycznych, stało się, z dniem 1 stycznia 1994 r., obowiązkowym zadaniem własnym gmin – zgodnie z art. 104. ust. 1 ustawy o systemie oświaty.

Natomiast prowadzenie przedszkoli stało się zadaniem obowiązkowym gmin z dniem 1 stycznia 1992 r. (art. 105 tejże ustawy). Jednostka samorządu terytorialnego nie może zrezygnować z wykonywania zadań własnych – tym bardziej, że ustawodawca wskazał na ich obowiązkowy charakter. Pogląd taki wyraził również Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie, który w wyroku z dnia 5 grudnia 2006 r. sygn. akt: I OSK 1377/06, stwierdził m.in.: *„Podejmując w ramach decentralizacji funkcji państwa decyzję o przekazaniu gminom zakładania i prowadzenia publicznych szkół podstawowych i przedszkoli z dniem 1 stycznia 1994 r., ustawodawca określił jednocześnie charakter przekazanych przez państwo zadań jako obowiązkowe zadania własne gmin (art. 104 ust. 1 i art. 105 ustawy oświatowej). W związku z powyższym, przepis art. 5 ust. 5 ustawy oświatowej mówiący, że zakładanie i prowadzenie publicznych przedszkoli, szkół podstawowych oraz gimnazjów należy do zadań własnych gmin należy rozumieć w sposób jednoznaczny, iż podmiotem obowiązującym do zakładania i prowadzenia publicznych szkół podstawowych, gimnazjów i przedszkoli jest gmina. Obowiązek gminy polegający na zakładaniu i prowadzeniu publicznych placówek oświatowych nie może być przekazany odrębnej osobie prawnej”*. Podobne stanowisko zajął Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 16 maja 2006 r. sygn. akt I SA/Wa 1818/05 oraz Wojewódzki Sąd Administracyjny w Olsztynie w wyroku z dnia 20 września 2011 r. sygn. akt: II SA/OI 453/11.

Jednostki samorządu terytorialnego mogą współpracować z innymi podmiotami przy wykonywaniu swych zadań, ale współpraca ta nie może prowadzić do wyzbycia się przez nie odpowiedzialności za realizację obowiązkowych zadań.

Przepisy ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty w sposób jednoznaczny określają podmioty zobowiązane lub uprawnione do zakładania i prowadzenia szkół publicznych poszczególnych typów; określają też, w jakim przypadku jednostka samorządu terytorialnego może przekazać prowadzenie szkoły publicznej osobie fizycznej lub osobie prawnej niebędącej jednostką

samorządu terytorialnego. Zgodnie z obecnym stanem prawnym, przekazanie takie jest możliwe wyłącznie w przypadku tzw. „małych szkół” (tj. szkół liczących nie więcej niż 70 uczniów). Jednostka samorządu terytorialnego może przekazać małą szkołę na podstawie umowy, zgodnie z art. 5 ust. 5g ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Szkoła przekazana na podstawie art. 5 ust. 5g ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty pozostaje w dalszym ciągu szkołą publiczną, ogólnodostępną i bezpłatną. Intencją towarzyszącą wprowadzeniu takiego rozwiązania było umożliwienie lokalnej społeczności lub rodzicom uczniów, w szczególności na terenach wiejskich, przejmowania prowadzenia małych szkół, zagrożonych likwidacją. Przekazanie szkoły w tym trybie nie powoduje jej likwidacji ani utraty wpływu gminy na nią. Szkoła jest dotowana przez gminę i zachowuje obwód ustalony przez gminę (jeśli umowa to przewiduje). Osoba, która przejęła prowadzenie szkoły publicznej w tym trybie, nie może jej zlikwidować – może jedynie złożyć wniosek do jednostki samorządu terytorialnego o przejęcie dalszego prowadzenia szkoły.

Przepisy ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty nie zawierają przepisów umożliwiających formalne przekazywanie szkół przez jednostki samorządu terytorialnego tzw. podmiotom prywatnym (tj. osobom fizycznym i prawnym innym niż jednostka samorządu terytorialnego) w innym trybie niż opisany w art. 5 ust. 5g. Nie jest również możliwe przekazanie w trybie art. 5 ust. 5g ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty szkoły liczącej więcej niż 70 uczniów. Ponadto przekazywanie przez samorządy gminne prowadzenia szkół i przedszkoli osobom prawnym utworzonym przez gminę lub osobom prawnym, w których gmina ma udziały (np. spółkom z o. o. powoływanym przez gminy) - należy oceniać jako naruszające przepisy art. 5 ust. 5 oraz art. 104 ust. 1 i art. 105 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

Osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego i osoby fizyczne mogą natomiast zakładać i prowadzić szkoły publiczne po uzyskaniu zezwolenia organu jednostki samorządu terytorialnego właściwej do zakładania

i prowadzenia danego typu szkół, wydawanego na podstawie art. 58 ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Jednym z podstawowych warunków uzyskania takiego zezwolenia, zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 4 marca 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad i warunków udzielania i cofania zezwolenia na założenie szkoły lub placówki publicznej przez osobę prawną lub osobę fizyczną (Dz. U. z 2004 r. Nr 46, poz. 438 oraz z 2011 r. Nr 224, poz. 1343) jest wymóg, by utworzenie szkoły w miejscowości wskazanej przez założyciela stanowiło korzystne uzupełnienie szkół w tej miejscowości, gminie, powiecie lub regionie.

Natomiast w odniesieniu do kwestii dysponowania przez jednostki samorządu terytorialnego obiektami, istniejącymi lub budowanymi, należy stwierdzić, że przepisy prawa gwarantują im pełną samodzielność w tym zakresie i nie uprawniają organów administracji rządowej do ingerowania w tę sferę działania samorządu.

Z poważaniem

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
Przemysław Krzyżanowski
PODSEKRETARZ STANU